

สภาพอุตสาหกรรมผลไม้กระป๋อง

ในบทนี้จะแบ่งศึกษาเป็น ๒ หัวข้อใหญ่ ๆ คือ การผลิตและการค้าผลไม้กระป๋องของโลก
กับการผลิตและการค้าผลไม้กระป๋องของประเทศไทย

การผลิตและการค้าผลไม้กระป๋องของโลก

๑. ลักษณะของผลิตภัณฑ์และประเทศผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ผลไม้กระป๋องที่มีการผลิตและจำหน่ายใน
ตลาดโลกแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ

(๑) สับปะรดกระป๋อง ประเทศผู้ผลิตสับปะรดกระป๋องที่มีคุณภาพชั้นหนึ่ง (First Class) ได้แก่ ฟิลิปปินส์ และสหรัฐอเมริกา (โดยเฉพาะฮาวาย) ประเทศผู้ผลิตสับปะรดกระป๋องที่มีคุณภาพ
ชั้นรอง (Second Class) ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย ไต้หวัน ออสเตรเลีย เม็กซิโก ออสเตรเลีย ไอร์แลนด์
กรีซ และประเทศไทย

(๒) ผลไม้กระป๋องที่ผลิตจากผลไม้เมืองหนาว ได้แก่ แอปเปิ้ล พีช เชอร์รี่ แอปเปิ้ลค็อกเทล พลัม
และพริก ประเทศผู้ผลิตได้แก่ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เยอรมันตะวันตก อังกฤษ อาร์เจนตินา แอฟริกาใต้
สเปน และอิตาลี

(๓) ผลไม้กระป๋องที่ผลิตจากผลไม้เมืองร้อน ได้แก่ เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ มะม่วง ส้มจีน
แก้ว กล้วย มะละกอ ประเทศผู้ผลิตได้แก่ ไต้หวัน เกาหลี มาเลเซีย สิงคโปร์ และประเทศไทย

๒. การค้าผลไม้กระป๋องของโลก ผลิตภัณฑ์ที่ทำกำรซื้อขายกันในตลาดโลก มีหลายชนิด
ดังที่กล่าวแล้ว แต่ผลไม้กระป๋องที่เป็นที่นิยมมีปริมาณซื้อขายมาก คือ สับปะรดกระป๋อง ซึ่งมีหลายประเทศทั้งที่
อยู่ในเขตร้อนและเขตกึ่งร้อนสามารถผลิตออกจำหน่ายได้ และเป็นผลิตภัณฑ์ที่ประเทศไทยสามารถผลิตและส่งออก
ออกไปขายแข่งขันกับประเทศอื่นในตลาดโลกได้ จึงจะทำการศึกษาเกี่ยวกับการค้าสับปะรดกระป๋องในตลาดโลก
เพียงอย่างเดียว ส่วนผลไม้กระป๋องชนิดอื่นที่ประเทศไทยผลิตได้ ส่วนมากผลิตเพื่อขายในตลาดภายในประเทศ
หรือส่งออกก็มีปริมาณไม่มากนัก และมีการแข่งขันน้อย

(๑) ประเทศผู้ส่งออกและปริมาณการส่งออก ประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญได้แก่^๒ สหรัฐอเมริกา ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน มาเลเซีย สิงคโปร์ แอฟริกาใต้ และประเทศไทย นอกจากนี้ประเทศผู้ผลิตสับปะรดกระป๋องที่มีปริมาณเกิน ๑ ล้านหีบต่อปีได้แก่^๓ ไชวอริโคสต์ ออสเตรเลีย วิกิวิ และเม็กซิโก โดยมีปริมาณการส่งออกค้ำแสดงในตารางที่ ๑ จะเห็นได้ว่า ปริมาณการส่งออกของประเทศไทยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ปริมาณการส่งออกของประเทศไทยคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๘ ของการส่งออกทั้งหมดของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ

(๒) ประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญได้แก่^๔ สหรัฐอเมริกา เยอรมันตะวันตก สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส คานาดา เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม สวีเดน และเดนมาร์ก โดยมีปริมาณนำเข้าค้ำแสดงในตารางที่ ๒ สำหรับประเทศไทยประมาณร้อยละ ๔๐ ของปริมาณส่งทั้งหมด^๕ ส่งไปสหรัฐอเมริกา ส่วนที่เหลือส่งไปชายคานาดา ญี่ปุ่น นอร์เวย์ และประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community)

๓. แนวโน้มการค้าสับปะรดกระป๋องของโลก ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ ๒ ชนิด คือ แนวโน้มการผลิต และแนวโน้มความต้องการของโลก

(๑) แนวโน้มการผลิต^๖ ปริมาณการผลิตสับปะรดกระป๋อง ของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญในอนาคต จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงขึ้นอยู่กับสถานการณ์และปัญหาที่กำลังประสบในปัจจุบันดังต่อไปนี้

ก. ปัญหาเรื่องการขายเนอที่ปลูกสับปะรด ประเทศที่ประสบปัญหานี้ได้แก่ ไต้หวัน เกาะมาร์ตินิค เปอร์โตริโก และวิกิวิ เพราะมีเนอที่จำกัด ส่วนสหรัฐอเมริกาซึ่งส่วนใหญ่ผลิตที่รัฐฮาวาย ขณะนี้มีเนอที่เพาะปลูกสับปะรดลดลง เนื่องจากได้ใช้เนอที่เหล่านั้นในการผลิตอย่างอื่นซึ่งได้ผลตอบแทนมากกว่า

ข. ปัญหาเกี่ยวกับค่าแรงที่โน้มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ สหรัฐอเมริกา อัตราค่าจ้างอย่างต่ำประมาณชั่วโมงละ ๕๐ บาท ออสเตรเลียชั่วโมงละ ๔๐ บาท และไต้หวันชั่วโมงละ

๒	เรื่องเดียวกัน	หน้า ๓๖
๓	เรื่องเดียวกัน	หน้า ๔๑
๔	เรื่องเดียวกัน	หน้า ๕๗
๕	เรื่องเดียวกัน	หน้า ๕๖
๖	เรื่องเดียวกัน	หน้า ๓๔ - ๓๖

๘ บาท สำหรับประเทศไทยอัตราค่าจ้างยังอยู่ในระหว่างชั่วโมงละ ๑.๕๐ - ๒.๐๐ บาท ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้ว ประเทศไทยจะได้เปรียบที่ค่าจ้างที่ถูกกว่าสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และไต้หวัน ประมาณ ๒๕ เท่า ๒๐ เท่า และ ๔ เท่าตามลำดับ เมื่อกาชาจางแรงงานจะเปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา แต่ในปัจจุบันประเทศไทยและประเทศผู้ผลิตสับปะรดกระป๋องอื่น ๆ ที่มีระดับค่าครองชีพพอ ๆ กับประเทศไทยก็ยังอยู่ในสภาพได้เปรียบทั้งสามประเทศที่กล่าวแล้ว ในการแข่งขันในตลาดโลกเพราะต้นทุนการผลิตถูกกว่า

ค. การส่งออกในรูปของสับปะรดสด ในขณะนี้ไต้หวัน ฮาวายและฟิลิปปินส์ กำลังหันมาสนใจการส่งสับปะรดสดออกแทนสับปะรดกระป๋อง เพราะได้ราคาดีกว่าจะเห็นได้ว่าในปี ๒๕๑๕ ไต้หวันส่งสับปะรดสดไปขายญี่ปุ่นมีปริมาณถึง ๖๔.๔ ล้านกิโลกรัม มีมูลค่าถึง ๖.๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐหรือประมาณร้อยละ ๕๗ ของสับปะรดสดที่นำเข้ามาญี่ปุ่นทั้งหมด และคาดว่าปริมาณการส่งสับปะรดสดออกจะเพิ่มขึ้นอีกในปี ๒๕๑๖

ควยสาเหตุทั้งสามประการนี้ ทำให้อุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋อง สหรัฐอเมริกา ไต้หวัน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น เปอรโตริโก วิกิ และออสเตรเลีย มีลักษณะหยุดขยายตัว โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาและไต้หวัน ปริมาณการผลิตกำลังลดลง ในขณะที่ความต้องการสับปะรดกระป๋องในตลาดโลกมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่อุปทานกลับลดลง จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ราคาสับปะรดกระป๋องในปัจจุบันมีแนวโน้มสูงขึ้น ในอนาคตประเทศไทย เม็กซิโก และบางประเทศในอาฟริกา เช่น เคนยา และประเทศที่กำลังพัฒนาอื่น ๆ จะหันมาสนใจและส่งเสริมอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องมากขึ้น เพราะมีราคาเป็นสิ่งที่จูงใจ นอกจากนี้ประเทศเหล่านี้ยังได้เปรียบในค่าแรงที่ถูกกว่า ประกอบกับต้นทุนที่ใช้อยู่ในระดับปานกลาง เทคนิคในการก่อกองและดำเนินงานก็ไม่ยากเกินไปนัก และอยู่ในระดับที่ประเทศที่กำลังพัฒนาจะส่งเสริมได้อย่างสบาย จึงเชื่อว่าปริมาณการผลิตจะมีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับ และถ้าประเทศผู้ผลิตสามารถจับปัญหาที่มีอยู่ในขณะนี้ได้ ปริมาณการผลิตสับปะรดกระป๋องของโลกในปี ๒๕๒๐ จะอยู่ในระดับ ๔๘ - ๕๐ ล้านหีบ (๑ หีบ = ๒๔ กระป๋อง น้ำหนักกระป๋องละ ๒๐ ออนซ์) ผลผลิตที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่จะเพิ่มขึ้นในประเทศผู้ผลิตรายใหม่

(๒) แนวโน้มความต้องการของโลก^๓ ถภาวะการค้าสับปะรดกระป๋องของโลกโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ความต้องการของตลาดเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากประชากรเพิ่มขึ้น อาหารสดมีปริมาณไม่

^๓ ฝ่ายวิจัยสินค้าเกษตรกรรม รวมบทความเกี่ยวกับสินค้า กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ (พระนคร : โรงพิมพ์ชาวพาณิชย์ ๒๕๑๕) หน้า ๒๔

เพียงพอ ประชาชนจึงนิยมบริโภคอาหารกระป๋องเพิ่มขึ้น ประเทศผู้ผลิตที่สำคัญมีปริมาณการส่งออกลดลง
ดังปรากฏในตารางที่ ๕ - ๑

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕ - ๑
ปริมาณการผลิตสัปรดกระป๋องของโลก

ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๘

หน่วย : ตีบ (๒๔ กระป๋อง (ขนาด ๓๐ ออนซ์) หนัก ๔๕ ปอนด์)

ประเทศผู้ผลิต	๒๕๑๕		๒๕๑๖		๒๕๑๗		๒๕๑๘		๒๕๑๙	
	จำนวนตีบ	%	จำนวนตีบ	%	จำนวนตีบ	%	จำนวนตีบ	%	จำนวนตีบ	%
ไต้หวัน	๓,๐๑๑,๐๐๐	๖.๘	๒,๘๓๑,๐๐๐	๗.๐	๒,๑๗๘,๕๕๕	๕.๔	๑,๖๖๓,๐๐๐	๔.๒	๑,๒๕๐,๐๐๐	๓.๓
วิกิ	๑,๗๓๕,๐๐๐	๓.๘	๑,๗๕๕,๐๐๐	๔.๓	๑,๕๕๐,๐๐๐	๓.๖	๑,๓๐๐,๐๐๐	๓.๓	๑,๒๐๐,๐๐๐	๒.๘
ฟิลิปปินส์	๗,๐๑๐,๐๐๐	๑๕.๘	๖,๐๐๐,๐๐๐	๑๕.๘	๖,๒๐๐,๐๐๐	๑๕.๕	๖,๕๕๐,๐๐๐	๑๖.๒	๗,๐๐๐,๐๐๐	๑๗.๒
จีนแผ่นดินใหญ่	๑,๒๔๐,๐๐๐	๒.๘	๑,๒๘๐,๐๐๐	๓.๒	๑,๓๘๐,๐๐๐	๓.๔	๑,๒๐๐,๐๐๐	๓.๐	๑,๓๐๐,๐๐๐	๓.๒
ไทย	๑,๒๐๐,๐๐๐	๒.๗	๑,๓๔๐,๐๐๐	๓.๓	๑,๘๕๑,๒๓๘	๔.๖	๓,๐๐๐,๐๐๐	๗.๕	๓,๔๐๐,๐๐๐	๘.๔
มาเลเซีย	๓,๐๘๗,๐๐๐	๗.๐	๒,๘๒๓,๐๐๐	๗.๒	๒,๘๗๐,๐๗๕	๗.๔	๒,๑๕๖,๐๐๐	๕.๔	๒,๒๐๐,๐๐๐	๕.๔
อินโดเนเซีย	—	—	๕๕,๐๐๐	๐.๑	๗๔,๐๐๐	๐.๒	๑๕๖,๐๐๐	๐.๔	๒๑๐,๐๐๐	๐.๕
ไอเวอรีโคสต์	๒,๘๕๐,๐๐๐	๖.๗	๒,๖๕๐,๐๐๐	๖.๕	๒,๖๑๐,๐๐๐	๖.๕	๒,๔๐๐,๐๐๐	๖.๐	๒,๓๐๐,๐๐๐	๕.๖
แอฟริกาใต้	๒,๘๗๘,๐๐๐	๖.๕	๒,๒๑๘,๐๐๐	๕.๕	๒,๗๖๑,๘๒๑	๖.๗	๒,๕๕๘,๐๐๐	๖.๔	๒,๖๐๐,๐๐๐	๖.๔
เคนยา	๔๖๖,๐๐๐	๑.๑	๔๑๐,๐๐๐	๑.๐	๔๗๐,๐๐๐	๑.๒	๔๓๐,๐๐๐	๑.๑	๔๐๐,๐๐๐	๑.๐
มารตีนิค	๓๕๓,๐๐๐	๐.๘	๓๘๕,๐๐๐	๑.๐	๓๘๕,๐๐๐	๑.๐	๓๕๐,๐๐๐	๐.๙	๓๐๐,๐๐๐	๐.๗

ตารางที่ ๕ - ๑ (ต่อ)
ปริมาณการผลิตสับปะรดกระป๋องของโลก

ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙

หน่วย : ตัน (๒๔ กระป๋อง (ขนาด ๓๐ ออนซ์) หนัก ๔๕ ปอนด์)

ประเทศผู้ผลิต	๒๕๑๕		๒๕๑๖		๒๕๑๗		๒๕๑๘		๒๕๑๙	
	จำนวนตัน	%	จำนวนตัน	%	จำนวนตัน	%	จำนวนตัน	%	จำนวนตัน	%
ออสเตรเลีย	๑,๕๘๕,๐๐๐	๓.๖	๑,๓๓๙,๐๐๐	๔.๓	๑,๘๒๒,๐๐๐	๕.๖	๑,๓๓๕,๐๐๐	๓.๘	๑,๕๐๐,๐๐๐	๓.๘
สหรัฐอเมริกา	๑๖,๕๕๐,๐๐๐	๓๗.๕	๑๕,๙๘๑,๐๐๐	๓๗.๐	๑๓,๙๑๓,๐๐๐	๔.๓	๑๕,๘๘๓,๐๐๐	๓๗.๓	๑๕,๐๐๐,๐๐๐	๓๖.๘
เม็กซิโก	๑,๖๖๓,๐๐๐	๓.๘	๑,๕๐๐,๐๐๐	๓.๗	๑,๕๙๐,๐๐๐	๔.๐	๑,๕๘๐,๐๐๐	๓.๗	๑,๕๖๐,๐๐๐	๓.๗
อื่น ๆ	๓๘๐,๐๐๐	๐.๙	๕๕๐,๐๐๐	๑.๑	๕๕๘,๐๐๐	๑.๖	๕๙๐,๐๐๐	๑.๖	๖๐๐,๐๐๐	๑.๕
รวม	๔๔,๑๑๙,๐๐๐	๑๐๐	๔๐,๕๑๘,๐๐๐	๑๐๐	๔๐,๖๕๓,๘๓๑	๑๐๐	๓๙,๘๙๖,๐๐๐	๑๐๐	๔๐,๖๖๐,๐๐๐	๑๐๐

ที่มา : The World Almanac The World Almanac + Book of Facts

(New York : Newspaper Entuprise Association, Inc. 1975)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากปัจจัยทั้งสองที่กล่าวมาแล้ว และจากข้อมูลที่ผ่านมา ในปี ๒๕๑๗ ราคาเฉลี่ย fob. ของสับปะรดกระป๋องขนาด ๒๐ ออนซ์ ตกประมาณหีบละ ๗ เหรียญสหรัฐ ซึ่งนับว่าสูง เป็นประวัติการณ์ เพราะในปีดังกล่าวได้เกิดวิกฤตการณ์พลังงานซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจ และการค้าระหว่างประเทศ สินค้าเกือบทุกชนิดมีราคาสูงขึ้นตามราคาน้ำมัน ต่อมาในปี ๒๕๑๘ ราคาเฉลี่ย fob. ได้ลดลงเหลือประมาณ ๖.๒๐ เหรียญสหรัฐ ในปี ๒๕๑๙ ราคาเฉลี่ย fob. กลับเพิ่มสูงขึ้นอีกเป็น ๖.๕๐ เหรียญสหรัฐ สำหรับปี ๒๕๒๐ คาดว่าราคาจะมีแนวโน้มสูงขึ้นเล็กน้อย เพราะอุปสงค์ของสับปะรดกระป๋องโดยส่วนรวมของโลกยังคงสูง กวากวาทาน และการเพิ่มผลผลิตในบางประเทศยังไม่พอกับความต้องการของโลก จึงทำให้เชื่อได้ว่าในอีก ๒ - ๓ ปีข้างหน้าราคาสับปะรดกระป๋องจะยังคงอยู่ในระดับสูง

การผลิตและการค้าผลไม้กระป๋อง ของประเทศไทย

๑. การผลิต ปัจจุบันโรงงานผลิตผลไม้กระป๋องที่ได้รับบัตรส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีทั้งหมด ๘ โรงงาน เปิดดำเนินการแล้ว ๖ โรงงาน และยังมีโรงงานขนาดเล็กซึ่งมีทุนน้อยกว่า ๒ ล้านบาทอีก ๔ โรงงาน ซึ่งอาจแบ่งประเภทของโรงงานตามลักษณะของการลงทุนได้เป็น ๓ ประเภท คือ

(๑) โรงงานที่เป็นรัฐวิสาหกิจ มีเพียงแห่งเดียวคือ องค์การผลิตอาหารสำเร็จรูป (อ.ส.ร.) ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตอาหารสนองความต้องการของประชาชน ทหาร ตำรวจ ทั้งในยามปกติและยามคับขัน เช่น ในระหว่างสงคราม และเพื่อนำวัตถุดิบที่มีเหลือมากตามฤดูกาลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้เต็มที่ ตลอดจนเป็นการยกมาตรฐานให้ประชาชนมีการกินดี อยู่ดี ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นอาหารเนื้อและหมู ส่วนผลไม้กระป๋อง อ.ส.ร. มีกำลังการผลิตผลไม้กระป๋องทุกชนิดรวมกันประมาณ ๑๗,๔๐๐ ตันต่อปี โดยแบ่งเป็นสับปะรด ๑,๕๐๐ ตันต่อปี ลำไย ๕๐๐ ตันต่อปี เงาะ ๑,๕๐๐ ตันต่อปี เหตุที่มีการผลิตน้อยเนื่องจากขาดแคลนวัตถุดิบ ผลไม้กระป๋องส่วนมากส่งไปขายที่ประเทศ

^๘ เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๐ - ๓๑

^๙ บรรพต หงษ์ทอง, นิตยภัฏ กระฉิม เรื่องเดิม หน้า ๔ - ๑๓

(๒) โรงงานผลไม้กระป๋องที่ได้รับบัตรส่งเสริมทั้งสิ้น ๘ โรงงาน เปิดดำเนินการ
แล้ว ๖ โรงงาน มีกำลังการผลิต จำนวนคนงานรายละเอียดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และอื่น ๆ ดังแสดงในตาราง
ที่ ๕ - ๒

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕ - ๒
โรงงานผลไม้มะพร้าวที่ได้รับบัตรส่งเสริมฯ

ลำดับที่	ชื่อ - ที่อยู่	ผลิตภัณฑ์	กำลังผลิต (ตัน / ปี)	ขนาดธุรกิจ (ล้านบาท)	ไร่ของ โรงงาน	จำนวน คนงาน	เริ่มผลิต เมื่อ พ.ศ.
๑	บริษัทอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋อง ไทยจำกัด ๔๙ อาคารนายเลิศชั้น ๘ สุขุมวิท กรุงเทพฯ โรงงาน อำเภอปราณบุรี ประจวบคีรีขันธ์	สับปะรดกระป๋อง, ข้าวโพคองกระป๋อง อาหารสัตว์ที่ทำจากเปลือกสับปะรด	๒๕๐,๐๐๐	มากกว่า ๕๐	๖,๐๐๐	๕๖๑	๒๕๑๐
๒	บริษัทผลไม้มะพร้าวไทย จำกัด ๑๐๓ - ๑๐๙ ถนนไทรมิตร กรุงเทพฯ ๑ โรงงาน ๑๔๖๖ ถนนเพชรเกษม อำเภอชะอำ เพชรบุรี	สับปะรดกระป๋อง, ข้าวโพคองกระป๋อง	๖๐,๕๐๐	๑๐-๕๐	๑๒,๐๐๐	๕๐๐	๒๕๑๓
๓	บริษัทอาหารสากล จำกัด ชั้น ๖ อาคารสีบุญเรือง ๒ ถนนคอนแวนต์ สีลม โรงงาน ก.ม.๑ถนนชูปเปอร์ไฮเวย์ เชียงใหม่ - ลำปาง ลำปาง	สับปะรดกระป๋อง, หน่อไม้ฝรั่ง, หน่อไม้ไทย ข้าวโพคอง, เห็ดแชมปิญอง, มะม่วง, แห้ว มะละกอ, กวาย, ลำไย, น้ำสับปะรด	๑๘,๐๐๐	๑๐-๕๐	๒,๓๐๐	๖๐๐ - * ๑๒๐๐	๒๕๑๔
๔	บริษัททรอปิคอลฟรุทแอนด์ เวทเจทเทเบิล จำกัด ๑๘ ถนนยุค ๑ สวนมะลิ กรุงเทพฯ ๑ โรงงาน ตำบลคลองกิว อำเภอบ้านฉาง ชลบุรี	สับปะรดกระป๋อง, หน่อไม้ฝรั่ง กระป๋อง หน่อไม้ไทยกระป๋อง, น้ำมะเขือเทศ	๒๓,๐๐๐	๑๐-๕๐	๕,๐๐๐	๒๔๔	๒๕๑๕

ตารางที่ ๕ - ๒ (ต่อ)
โรงงานผลไม้กระป๋องที่ได้รับตรึงเสริมมา

ลำดับที่	ชื่อ - ที่อยู่	ผลิตภัณฑ์	กำลังผลิต (ตัน / ปี)	ขนาดธุรกิจ (ล้านบาท)	ไร่ของ โรงงาน	จำนวน คนงาน	เริ่มผลิต เมื่อ พ.ศ.
๕	บริษัทอาหารสยาม จำกัด ๒๘๓ ถนนสีลม กรุงเทพฯ ๕ โรงงาน อำเภอบ้านฉาง ชลบุรี	สับประรดกระป๋อง, หน่อไม้กระป๋อง ข้าวโพดอ่อนกระป๋อง, น้ำสับประรดกระป๋อง	๕๔,๐๐๐	มากกว่า ๕๐	๔,๕๐๐	๕๖๑	๒๕๑๖
๖	บริษัทโกลไทยแลนด์ จำกัด ๑๐๓๗ อาคารเพลินจิต ถนนเพลินจิต กรุงเทพฯ โรงงานที่ ๑ อำเภอโพธาราม ราชบุรี โรงงานที่ ๒ อำเภอหัวหิน ประจวบคีรีขันธ์	สับประรดกระป๋อง	๕๐,๐๐๐	มากกว่า ๕๐	๘,๐๐๐	๕๕๐	๒๕๑๕

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

* จำนวนคนงานขึ้นอยู่กับปริมาณวัตถุดิบและฤดูกาลผลิต

(๓) โรงงานผลิตผลไม้กระป๋อง ของเอกชน^{๑๐} มีจำนวน ๓๐ ราย เป็นผู้ผลิตรายย่อย ใช้เครื่องมือเครื่องจักรไม่ทันสมัย มีเงินทุนน้อย ระหว่าง ๓๐,๐๐๐ - ๒๐๐,๐๐๐ บาท ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้แก่ สับปะรดกระป๋อง ลิ้นจี่กระป๋อง แห้วกระป๋อง ลำไยกระป๋อง เงาะกระป๋อง และผลไม้อื่น ๆ ตามฤดูกาลของผลไม้เหล่านั้น และจะขายเฉพาะในประเทศเท่านั้นไม่มีการส่งออก

กำลังการผลิตทั้งหมดของอุตสาหกรรมผลไม้กระป๋องจะคำนึงถึงสมรรถนะการส่งออก (Export capability) เป็นหลัก ทั้งนี้ในการคำนวณกำลังผลิตทั้งหมด จะรวมเฉพาะโรงงานผลไม้กระป๋องที่ได้รับบัตรส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งทำการผลิตแล้ว ๖ โรง จากจำนวนโรงงานที่มีอยู่ ๖ โรง บริษัทอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องไทย จำกัด เป็นโรงงานผลไม้กระป๋องที่ใหญ่ที่สุด มีกำลังผลิตประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ ตันต่อปี เมื่อรวมกับกำลังผลิตของอีก ๕ โรงแล้วจะมีกำลังผลิตทั้งหมด ๕๕๐,๐๐๐ ตันต่อปี จากจำนวนนี้ประมาณร้อยละ ๘๖ ของกำลังผลิตหรือประมาณ ๔๗๔,๐๐๐ ตัน เป็นสับปะรดกระป๋อง แสดงว่าโรงงานผลไม้กระป๋องทุกโรงจะผลิตสับปะรดกระป๋องเป็นผลิตภัณฑ์หลัก ถ้าจะคำนวณกำลังผลิตที่แท้จริงโดยยอมให้มีการไร้ประสิทธิภาพในการผลิต (Production Inefficiency) ประมาณร้อยละ ๒๐ ของกำลังผลิตสับปะรดกระป๋องทั้งหมด จะมีกำลังผลิตที่แท้จริงประมาณ ๓๘๗,๒๐๐ ตัน หรือประมาณ ๗,๒๓๘.๔๐๐ ตันต่อปี (สับปะรด ๑ ตัน = ๒๒ ตัน) สำหรับบริษัท อุตสาหกรรมภูเขาไฟ จำกัด กับบริษัท อุตสาหกรรมอาหารเชียงใหม่ จำกัด เริ่มเปิดทำการผลิต รายแรกจะทำการผลิตสับปะรดกระป๋อง เป็นส่วนใหญ่ กำลังการผลิต ๒๐,๐๐๐ ตันต่อปี รายหลังนั้นส่วนมากจะผลิตผลไม้เมืองร้อนกระป๋องกำลังการผลิต ๑๐,๐๐๐ ตันต่อปี เหมือนกับบริษัท อาหารสากลและบริษัท โทรบิคอลฟรุทแทนเวเจเทเบิล ถ้ารวมกำลังผลิตจากสองโรงที่จะตั้งขึ้นใหม่ด้วย ก็จะมีกำลังผลิตเพิ่มขึ้นเป็น ๕๘๐,๒๔๐ ตันต่อปี ถึงแม้บางโรงจะผลิตผลไม้ชนิดอื่นมากขึ้น แต่สับปะรดกระป๋องก็ยังเป็นผลิตภัณฑ์หลัก เพราะปริมาณการผลิตยังมีอัตรามากกว่าร้อยละ ๘๐ ของผลผลิตทั้งหมด

๒. การควบคุมการผลิต เพื่อให้ผลิตภัณฑ์สับปะรดกระป๋องมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน จะต้องมีการควบคุมการผลิตทั้งโดยโรงงานเอง และโดยรัฐบาล

(๑) การควบคุมการผลิตในโรงงาน กรรมวิธีการผลิตสับปะรดกระป๋อง เริ่มตั้งแต่การนำสับปะรดสดมาปอกเปลือกและคว้านแกนกลางออกแล้วนำไปล้างและจิกตาสับปะรดสที่เหล้อยู่จาก

การปกก ต่อจากนั้นจะนำไปหั่นเป็นแว่น หรือชิ้นขนาดต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐาน แล้วบรรจุกระป๋อง พร้อมกับใส่สารที่บรรจุอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น น้ำ น้ำสับปะรด หรือน้ำเชอม แล้วปิดผนึก เข้าอบด้วยความร้อน เมื่ออบเสร็จก็ให้นำเย็นลง กระทบอง เพื่อให้เกิดลายความรอน แล้วเก็บเข้าโกดัง เพื่อรอการปิดฉลากและส่งออกจำหน่ายต่อไป ในการควบคุมคุณภาพของโรงงานจะต้องทำการควบคุมทุกระยะตั้งแต่เริ่มแรก กล่าวคือ

ก. การควบคุมวัตถุดิบต้องมีการควบคุมคุณภาพ สับปะรดที่จะเข้าชบวนการผลิต จะต้องมึคุณภาพดี ไม่มีตำหนิหรือการเนาเสียในส่วนหนึ่งส่วนใดของผล และมีความสุกพอดี คือ สุกประมาณ ๘๐ % และต้องมีการคัดเป็นขนาดคือ ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ เพราะในการปกกเปลือก และควานใส่ออกจะทำโดยเครื่องจักร ถ้าไม่ค้ขนาดและต้ง เครื่องให้เหมาะสมกับขนาดของผลสับปะรดแล้ว อาจมีใส่ติคอยู่มากเกินไป

ข. การควบคุมกรรมวิธีในการผลิต จุดสำคัญที่จะต้องควบคุม คือ

(ก) การควานแกนนอกจะต้องตรง ถ้าเอียงและมีบางตอนติดแกนมากเกินไปจะต้องปรับเครื่องใหม่

(ข) การตัดแว่นจะต้องมีขนาดสม่ำเสมอและไม่เอียง

(ค) การคัดเลือกแว่นสำหรับสับปะรดเกรด A จะต้องคัดเลือกเฉพาะแว่นที่ไม่มีการจิกตา มีความสุกสม่ำเสมอทุกแว่น

การจิกตา มีความสุกสม่ำเสมอทุกแว่น

(ง) การบรรจุกระป๋องจะต้องควบคุมให้มีการคัดเลือกเฉพาะสับปะรดที่มีลักษณะตรงตามมาตรฐานกำหนดไว้เท่านั้น ไม่มีการใส่สับปะรด ลักษณะหรือขนาดค่อนข้างปนเปกันลงไป เพราะจะทำให้ผิดไปจากมาตรฐานอาจไม่ผ่านการตรวจสอบได้ และจะต้องตรวจสอบการซ่งน้ำหนักให้ตรงตามที่กำหนดไว้

(จ) การใส่สารละลายที่เจือปนอยู่ในกระป๋องจะต้องควบคุมส่วนประกอบของสารละลายให้ตรงตามมาตรฐาน และควบคุมการใส่สารละลายให้ไ้ระดับ และปริมาณตามที่กำหนดไว้

(ฉ) การฆ่าเชื้อจะต้องใช้เวลาและอุณหภูมิที่เหมาะสม

ค. การควบคุมผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มีวิธีดำเนินการดังนี้คือ

(ก) ก่อนการฆ่าเชื้อโรคควยความรอนจะต้องล้าง กระทบองให้สะอาด มีฉะนั้นแล้วสิ่งทีคคอยู่ตามตะเข็บกระป๋องหรือบริเวณภายนอกอาจเป็นแหล่งทำให้เกิดเชื้อต่าง ๆ ขึ้นภายหลัง การฆ่าเชื้อได้

(ข) เมื่อฆ่าเชื้อควยความรอนแล้วนำมาแช่เย็นเพื่อให้เชื้อโรคไม่สามารถทนต่ออุณหภูมิที่เปลี่ยนไปอย่างมากได้

(ค) เก็บผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปไว้ในโกดังอย่างน้อย ๒ สัปดาห์ เพื่อที่จะมีการ
ฉีกปิดกั้น เช่น การปกคลุมของกระป๋อง หรือไม้ เพราะถ้ากระบวนการผลิต การฆ่าเชื้อไม่เพียงพอ ยังมีจุลินทรีย์
หลงเหลืออยู่ทำให้อาหารฉีกปิดกั้นจะเกิดปฏิกิริยาขึ้นภายในช่วง ๒ สัปดาห์นี้

(๒) การควบคุมการผลิตโดยรัฐบาล หน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการ
ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อให้ผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋องมีคุณภาพดีถูกสุขลักษณะรัฐบาลจึงได้กำหนดให้มีการควบคุม
นับตั้งแต่การก่อสร้างโรงงานใหญ่ถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะการผลิต ควบคุมเกี่ยวกับความสะอาดและสุขลักษณะ
ในการผลิต ตลอดจนคุณภาพของผลิตภัณฑ์หลังจากผลิตเสร็จแล้ว โดยมอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ รับผิดชอบ
ในการควบคุมดังนี้คือ

ก. กองควบคุมโรงงาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม หน้าที่
ควบคุมเกี่ยวกับการก่อสร้างโรงงาน ใหญ่ถูกต้องและมีเครื่องมือที่จำเป็นและเหมาะสมในการผลิตในลักษณะ
ต่าง ๆ กัน

ข. กองควบคุมอาหารและยา กรมส่งเสริมสาธารณสุขและกระทรวงอุตสาหกรรม
ควบคุมดูแลสุขลักษณะในการผลิต ความสะอาดของ เครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์การผลิตรวมทั้งการทำลาย
และกำจัดของเสียต่าง ๆ เพื่อให้โรงงานมีสุขลักษณะที่ดี

ค. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม มีหน้าที่กำหนด
มาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่มีความสำคัญในการอุปโภค บริโภคและควบคุมผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้
ทั้ง กล่าวแล้วในบทที่ ๓

แนวโน้มการค้าสับปะรดกระป๋องของประเทศ

(๑) การจำหน่ายภายในประเทศ ประชาชนในประเทศไม่ค่อยนิยมบริโภคอาหาร
กระป๋อง สับปะรดกระป๋องที่ผลิตได้ ส่วนใหญ่ส่งออกไปขายต่างประเทศ ตลาดสับปะรดกระป๋องภายในประเทศ
ในขณะนี้ส่วนใหญ่คือ โรงแรมหรือร้านอาหาร ที่ใช้สับปะรดกระป๋อง เพื่อเป็นส่วนประกอบในการปรุงอาหาร
สำหรับปริมาณการบริโภคภายในยังหาตัวเลขที่แน่นอนไม่ได้

(๒) การค้าในต่างประเทศ ความต้องการของโลกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่ยังผลิต
รายใหญ่ ๆ เช่น อเมริกา ฟิลิปินส์ ไต้หวัน มีแนวโน้มการส่งออกลดลง เพราะหันไปผลิตสินค้าชนิดอื่นแทน

และการเพิ่มผลผลิตในบางประเทศก็ยังไม่พอกับความต้องการของตลาดโลก จึงทำให้แนวโน้มค่าสับปะรด
กระป๋องของไทยจะสามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้น และราคาก็มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นด้วย

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย